

La queixa

Això era que *L'informatiu*. Diari digital valencià per als nous temps, publicà una entrevista a propòsit de la meua traducció de l'*Odissea*. I deia, entre moltes altres coses: "L'altre dia, Jaume Cabré posava d'exemple les seues traduccions i les de Vicent Alonso per il·lustrar el nivell i la salut de la nostra literatura –que no de la llengua." A la qual observació, jo responia a l'entrevistador (en la seua redacció abreujada): "Sí. Vivim un moment molt bo pel que fa a la literatura. Concretament al País Valencià mai havíem tingut tants escriptors. El moment creatiu en quantitat i en qualitat és molt bo. Una altra cosa és la difusió de la lectura, en el cas valencià molt pobra, en gran part perquè els mitjans de difusió no li donen importància. Jo traduïsc una obra com l'*Odissea* i a Barcelona puc estar quatre dies fent entrevistes, ací a València només me n'han feta una, que és la teua. Ni al *Levante*, ni a *Las Provincias*... ni es molesten ni se n'adonen." Bé, fins ací tot ben normal i habitual, i jo mateix he recordat més d'una vegada –també en aquesta mateixa pàgina– que als escriptors valencians no els ignoren al nord de l'Ebre o del Llobregat, sinó al seu propi país i territori: ignorats institucionalment, ignorats o minimitzats al mitjans de comunicació, i tot això que ja sabem, patim i suportem. I que sovint denunciem, o ens en queixem. No per la vanitat natural dels escriptors (paral·lela a la dels músics: sempre esperem aplaudiments i fama), que en alguns casos ja la tenim raonablement satisfeta precisament *allà*, més al nord, sinó perquè el fet d'aquest desequilibri brutal entre *allà* i *ací* és un símptoma més de la mala salut col·lectiva d'un país, que globalment arracona o ignora els seus propis escriptors en llengua pròpia. I llavors una bona ànima em fa arribar unes ratlles que publicà el diari *Las Provincias* el 6 de desembre: "[Joan] Francesc Mira –antropòleg i professor de grego y cultura clàssica– lamentaba ayer que después de haber traducido al catalán *La odisea* de Homero 'a Barcelona estic 4 dies fent entrevistes; ací a València només me n'han feta una. Ni al *Levante*, ni LAS PROVINCIAS.' El libro en cuestión cuenta con la colaboración de la Generalitat de Catalunya, a través del

Joan Francesc Mira

Institut Català de les Indústries Culturals, por lo que no se acaba de entender el malestar de Mira por el mucho caso que le hacen en Barcelona y el poco que se le presta en Valencia..." O siga que si el llibre té la subvenció que el redactor indica

no s'acaba d'entendre "el malestar de Mira". Sensacional: la relació entre causa i efecte, és, en efecte, òbvia. Per a ells, és clar, o no tan clar.

Perquè al llibre sí que hi ha una nota, i només una, sobre un ajut públic: "Aquesta obra s'ha publicat amb una subvenció de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques del Ministeri de Cultura per a préstec públic en biblioteques públiques, d'acord amb el que preveu l'article 37.2 de la Llei de Propietat Intel·lectual. *Gobierno de España. Ministerio de Cultura.*" Si em queixe, doncs, d'alguna cosa, deu ser per hàbit o per vici. Com ara quan, dos dies després, en el suplement cultural d'un diari, a Barcelona, un insigne catedràtic de literatura, jubilat de poc, conclou així una ressenya sobre la meua versió de l'*Odissea*: "Advertiré només el lector que la traducció de Mira és lleugerament *avalencianada* (haureu de pronunciar les "r" de final d'infinitiu, per evitar sinalefes, si no voleu que hi manqui un dels accents prescriptius), però els valencians tenen tot el dret a parlar i traduir en la seva llengua nadiua." Com si jo, comentant o glossant, posem per cas, la versió de la *Divina Comèdia* de Josep M. de Sagarra, haguera escrit: "Advertiré només el lector que la traducció de Sagarra és lleugerament *abarcelonada* (haureu de pronunciar igual paraules com *platja* i *viatge*, sobretot a final de vers, si no voleu que desaparega la rima), però els barcelonins tenen tot el dret a parlar i a traduir en la seva llengua nadiua." Exactament. I d'això em queixaré, de l'altra cosa no. Ah, el titular que *L'informatiu* va posar a l'entrevista era: "No m'imagine el senyor Alarte llegint l'*Odissea* en valencià." Un bon resum o mostra del tema o qüestió. No m'imagina Jorge Alarte llegint l'*Odissea* en valencià, o la *Divina Comèdia*, o els *Assaigs* de Montaigne. Ni Alberto Fabra llegint els mateixos llibres. Ni el director de *Las Provincias*. Deu ser que tinc poca fantasia.

"Com si jo, comentant o glossant, posem per cas, la versió de la 'Divina Comèdia' de Josep M. de Sagarra, haguera escrit: 'Advertiré només el lector que la traducció de Sagarra és lleugerament 'abarcelonada' (haureu de pronunciar igual paraules com 'platja' i 'viatge', sobretot a final de vers, si no voleu que desaparega la rima), però els barcelonins tenen tot el dret a parlar i a traduir en la seva llengua nadiua.'"